

**การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงสุกรขุน
แบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยงในจังหวัดมุกดาหาร**
Comparison of cost and return of independent and contracted
pig raising in Mukdahan Province

วสันต์ ลีนจี¹, ธิติยา คำนนท์², กมลเดช อร่ามรัตนชัย³, สุธธดา ชาวนาผือ⁴
Wasan linjee¹, Thitiya Khumnon², Kamoldej Aramrattanachi³,
Suttada Chaonaphue⁴

¹วิทยาลัยอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร, 091-765-9797

¹Krungthep Business Vocational College, 091-765-9797

²คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 080-619-7562

²Faculty of Accounting Bangkokthonburi University, 080-619-7562

³คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 089-558-1884

³Faculty of Accounting Bangkokthonburi University, 089-558-1884

⁴วิทยาลัยอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร, 091-765-9797

⁴Krungthep Business Vocational College, 080-619-7562

¹tonkmutt@hotmail.com, ²Thitiya.ch@hotmail.com, ³Kamoldej@hotmail.com ⁴Sutida@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกรขุน ในรูปแบบการเลี้ยงแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยง (2) เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุน ในฟาร์มสุกรขุนในรูปแบบการเลี้ยงแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยง รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ เกษตรกรเลี้ยงสุกรขุนเป็นอาชีพเสริม ในจังหวัดมุกดาหารจำนวน 40 ราย ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย หาผลตอบแทนโดยหาต้นทุนรวม (ต้นทุนผันแปร + ต้นทุนคงที่), ผลตอบแทนได้แก่ จำหน่ายหมู ค่าจ้าง อื่นๆ เพื่อหากำไรสุทธิต่อตัว

ผลการวิจัย พบว่า (1) ต้นทุนรวมของการเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระเท่ากับ 6,222.05 บาท/ตัว ผลตอบแทนเฉลี่ย เท่ากับ 8,65.46 บาท/ตัว จะมีกำไรสุทธิเท่ากับ 1,843.41 บาท/ตัว คิดเป็นร้อยละ 22.85 ของรายได้รวม และต้นทุนรวมของการเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้างเลี้ยงเท่ากับ 491.26 บาท/ตัว ผลตอบแทนเฉลี่ย เท่ากับ 1,019.99 บาท/ตัว จะมีกำไรสุทธิเท่ากับ 528.73 บาท/ตัว คิดเป็นร้อยละ 51.83 ของรายได้รวม (2) การเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระจะมีกำไรสุทธิมากกว่าการเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้างเลี้ยง 1,314.68 บาท/ตัว

คำสำคัญ : ต้นทุนและผลตอบแทน, การเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระ, การเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้าง

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the cost and return of raising fattening pigs. in the form of independent farming and contract farming (2) to compare costs and return on investment In the fattening pig farm in free and contract farming The research model is quantitative research. The sample group was farmers raising fattening pigs as a supplementary occupation. In Mukdahan Province, 40 cases were used as a specific sample. The interview form was used as a tool for collecting information. The statistics used in the research were percentage, mean, and total cost return. (variable cost + fixed cost), the return is selling pigs, wages, etc. for net profit per unit.

The results of the research found that (1) the total cost of independent fattening pigs was (6,222.05 baht/unit) the average return was (8,65.46 baht/unit) and the net profit was (1,843.41 baht/unit) representing 22.85% of the total income. and the total cost of raising fattened pigs by contract farming was (491.26 baht/unit) the average return was (1,019.99 baht/unit) and net profit was 528.73 baht/head, or 51.83% of the total income. Independent will have a higher net profit than raising fattening pigs with contract farming at (1,314.68 baht/unit).

Keywords: Cost and return , Independent raising of fattening pigs, Contracted-fattening pigs

บทนำ

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย ระบุว่า โรคระบาดในสุกร ต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น ทั้งต้นทุนค่าขนส่งที่เพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมัน ต้นทุนค่าอาหารสัตว์ที่ปรับสูงขึ้น รวมทั้งยังมีต้นทุนในการควบคุมและป้องกันโรคระบาดในฟาร์ม และการลดลงของเกษตรกรเลี้ยงสุกรรายย่อยประกอบกับ Pent-up demand ภายหลังจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจกลับมาฟื้นตัว ต่างผลักดันให้ราคาเนื้อสุกรในปี 2565 มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2564)

ทั้งนี้ ปัจจัยที่ทำให้ราคาเนื้อสุกรปรับตัวสูงขึ้นเป็นผลมาจากทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน โดยภายหลังจากผ่อนคลายมาตรการล็อกดาวน์ทำให้เกิด Pent-up demand ประกอบกับมีความต้องการบริโภคเนื้อสุกรในช่วงเทศกาลปลายปี ขณะที่ปริมาณเนื้อสุกรมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด โดยมีสาเหตุมาจากปัญหาโรคระบาดในสุกรที่กระจายเป็นวงกว้าง ทำให้จำเป็นต้องกำจัดสุกรที่มีความเสี่ยงจำนวนมากเพื่อควบคุมโรคภัยกีดกันให้ปริมาณสุกรขาดตลาด

มากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันยังมีความเสี่ยงต่อโรคคอตีบแอฟริกันในสุกร (ASF) ที่กำลังแพร่ระบาดในประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งโรคดังกล่าวยังไม่มีวัคซีนป้องกันและยารักษาโรค จึงทำให้ต้นทุนการผลิตเนื้อสุกรปรับเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งต้นทุนค่าขนส่งที่ปรับตัวสูงขึ้นตามราคาน้ำมัน และต้นทุนค่าอาหารสัตว์ซึ่งคิดเป็นกว่า 70% ของต้นทุนทั้งหมดก็ปรับเพิ่มขึ้น โดยวัตถุดิบที่ใช้ผลิตอาหารสัตว์ส่วนใหญ่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศซึ่งมีราคาแพงขึ้นตามค่าขนส่งและยังต้องเสียภาษีนำเข้า เช่น ราคากากถั่วเหลืองปรับเพิ่มขึ้นกว่า 30% ตลอดจนต้นทุนในการควบคุมและป้องกันโรคระบาดในฟาร์มที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ดังนั้น เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกร โดยเฉพาะรายย่อยลดการเลี้ยงสุกรลง บางส่วนปิดกิจการหรืออาจจะยังไม่มี ความมั่นใจที่จะกลับมาเลี้ยงสุกรเต็มกำลัง เนื่องจากความต้องการบริโภคเนื้อสุกรในช่วงล็อกดาวน์จากแพร่ระบาดของโควิด-19 ระลอกสาม ประกอบกับในช่วงก่อนหน้าภาครัฐขอให้ตรึงราคาเนื้อสุกรไว้เกษตรกรจึงต้องแบกรับต้นทุนจำนวนมากและเกิดภาวะขาดทุนสะสมมาอย่างต่อเนื่อง และผู้ประกอบการขายปลีกเนื้อสุกร (หมู เชียง) โดยเฉพาะรายย่อยที่มีจำนวนไม่ต่ำกว่า 5,000 รายทั่วประเทศไม่สามารถแบกรับต้นทุนทั้งราคาเนื้อสุกรหน้าฟาร์มที่แพงขึ้นและการเพิ่มขึ้นของค่าขนส่ง ตลอดจนไม่สามารถแข่งขันราคาได้เหมือนผู้ประกอบการรายใหญ่ นอกจากนี้ผู้บริโภคบางรายอาจเปลี่ยนไปบริโภคเนื้อสัตว์ประเภทอื่นที่ราคาถูกกว่าแทน ทำให้ขายได้ปริมาณน้อยลงจนอาจทำให้จำเป็นต้องปิดกิจการ ในด้านผู้ประกอบการร้านอาหาร โดยเฉพาะร้านอาหารที่ใช้เนื้อสุกรเป็นวัตถุดิบหลัก เช่น ร้านชาบู-หมูกระทะ เป็นต้น จะเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรง แม้ในช่วงที่ผ่านมารัฐกิจร้านอาหารอาจจะเริ่มฟื้นตัวบ้างภายหลังกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ททยอยกลับมาฟื้นตัว แต่กลับต้องมาเผชิญกับต้นทุนวัตถุดิบที่ปรับตัวสูงอีกทำให้หลายรายจำเป็นต้องปรับเพิ่มราคาอาหาร ผู้บริโภคจะต้องเผชิญกับภาระค่าใช้จ่ายด้านอาหารที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะผู้บริโภคมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายอาหารสดต่อคนต่อเดือนที่เพิ่มมากขึ้น

ปัจจุบันพบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุนในจังหวัดมุกดาหาร ส่วนใหญ่ตัดสินใจเข้าสู่ระบบเกษตรกรพันธะสัญญาเพราะคิดว่ามีรายได้ดี มีมั่นคงและมีตลาดรองรับ อีกทั้งมั่นใจในการดูแลของบริษัทเอกชนคู่สัญญา มีความสะดวกในการจัดหาปัจจัยการผลิต ซึ่งในการตัดสินใจเกษตรกรอาจไม่ได้พิจารณาผลได้และผลเสียเชิงเศรษฐกิจอย่างรอบคอบ และเมื่อเกษตรกรได้เข้าสู่ระบบเกษตรกรพันธะสัญญาบางรายยังระบุไว้ว่าไม่สามารถออกจากระบบพันธะสัญญาได้ (เกษตรกรผู้เลี้ยงหมูเป็นอาชีพเสริมในจังหวัดมุกดาหาร) เนื่องจากลงทุนไปแล้วและมีภาระหนี้สินที่ต้องชำระอยู่ อย่างไรก็ตามเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหารก็ยังคงมีการเลี้ยงสุกรขุนแบบพันธะสัญญาอยู่ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนของการลงทุนเลี้ยงสุกรขุนระหว่างการเลี้ยงสุกรขุนแบบพันธะสัญญาและแบบอิสระ และอีกทั้งยังมีจำนวนผู้ศึกษาในเรื่องนี้ไม่มากนัก และยังจำกัดอยู่เพียงเฉพาะบางพื้นที่เท่านั้น ซึ่งมีปริมาณในการผลิตสุกรเป็นสัดส่วนที่สูงของประเทศ เช่น ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกรขุนระหว่างการเลี้ยงแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยง โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ความ

แตกต่างกันด้านต้นทุน และผลตอบแทนที่เกษตรกรจะได้รับเพื่อเป็นการขยายผลการศึกษาการเปรียบเทียบรายได้ของการเลี้ยงสุกรทั้งสองวิธีให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุนหรือผู้สนใจที่จะลงทุนทำฟาร์มเลี้ยงสุกรขุน รวมถึงยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการส่งเสริมและพัฒนาการเลี้ยงสุกรขุนในจังหวัดมุกดาหาร โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยเพื่อใช้เป็นข้อมูลการตัดสินใจในการเลือกเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระและแบบรับจ้าง เพื่อการได้รับประโยชน์สูงสุดจากการลงทุน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกรขุน ในรูปแบบการเลี้ยงแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยง
2. เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุน ในฟาร์มสุกรขุนในรูปแบบการเลี้ยงแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยง

การทบทวนวรรณกรรม

อาหารที่ใช้เลี้ยงสุกรขุน มี 3 รูปแบบ คือ (1) ผสมอาหารใช้เองในฟาร์ม โดยมีวัตถุดิบหลัก ๆ ได้แก่ กากถั่วเหลือง ปลาป่น ปลายข้าว ข้าวโพด รำละเอียด และวิตามิน แร่ธาตุในรูปของพรีมิกซ์ แล้วนำวัตถุดิบมาผสมตามสูตรและความต้องการของสุกรแต่ละขนาด วิธีนี้จะประหยัด สามารถเลือกใช้อาหารราคาถูก หาได้ง่ายในท้องถิ่น และสามารถลดต้นทุนการผลิตได้มาก (2) ใช้อาหารเม็ดสำเร็จรูป ข้อดีคือ สะดวกในการใช้และจัดหา ซึ่งอาหารสำหรับสุกรแต่ละขนาด จะมีจำหน่ายตามท้องตลาด ข้อเสียคือ ราคาแพง และผู้ใช้ไม่ทราบชัดเจนว่าอาหารเม็ดสำเร็จรูปประกอบด้วยวัตถุดิบอะไรบ้าง (3) ใช้หัวอาหารสำเร็จรูป ซึ่งส่วนใหญ่จะมีโปรตีนประมาณ 32 - 36% ผสมวิตามินแร่ธาตุไว้แล้ว และผสมกับปลายข้าว ข้าวโพด รำละเอียด ตามอัตราส่วนที่ระบุไว้ตามฉลากที่ถุงอาหาร โดยการใช้ในสุกรแต่ละขนาดจะต้องคำนึงถึงเปอร์เซ็นต์โปรตีนในอาหารผสมด้วย (กรมปศุสัตว์, 2558)

รูปแบบการเลี้ยงสุกรในประเทศไทยมี 2 แบบ คือ เกษตรแบบอิสระ คือ เกษตรกรที่ไม่ได้ทำสัญญาหรือข้อตกลงกับบริษัทเอกชน โดยลักษณะการเลี้ยงจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของเกษตรกรแต่ละราย และไม่มีกฎระเบียบข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติและ (2) เกษตรแบบรับจ้างเลี้ยงหรือมีพันธสัญญา (Contract Farming) ซึ่งเป็นการจัดการระหว่างเกษตรกรที่เป็นผู้ผลิตกับผู้รับซื้อร่วมกัน ดำเนินงานภายใต้หน่วยธุรกิจเดียวกัน มีการประสานงานและตัดสินใจร่วมกัน ภายใต้สัญญาหรือข้อตกลงต่าง ๆ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนากระบวนการผลิตการจัดการผลผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสมให้กับเกษตรกรที่ทำการผลิต (เบญจพรหมและคณะ, 2555) โดยระบบเกษตรพันธสัญญาถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางในประเทศกำลังพัฒนาเพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือเกษตรกรรายย่อยในการเข้าถึงตลาด รวมทั้งช่วยลดความเสี่ยงด้านราคา (Sriboonchitta & Wiboonpoongse, 2008) ระบบเกษตรพันธสัญญาถูกมองว่าทั้งบริษัทเอกชนและเกษตรกรต่างก็ได้รับประโยชน์ร่วมกัน คือ ช่วยให้ธุรกิจการเกษตรมีความมั่นใจว่าจะได้ผลผลิตในปริมาณและคุณภาพที่กำหนด รวมถึงลดความเสี่ยงใน

การทำการผลิตด้วยตนเองซึ่งมักมีต้นทุนที่สูงกว่าการจ้างเกษตรกรทำการผลิตให้ โดยบริษัทเอกชนไม่จำเป็นต้องลงทุนในที่ดิน โรงเรือนและอุปกรณ์ อีกทั้งยังช่วยลดความยุ่งยากด้านการจัดหาบุคลากร และลดค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงาน ซึ่งเป็นต้นทุนการผลิตที่มีสัดส่วนสูง ในขณะที่ฝ่ายเกษตรกรก็ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมในระบบเกษตรพันธสัญญา เนื่องจากไม่ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการจัดหาวัตถุดิบในการผลิตและทำการตลาด ได้รับความช่วยเหลือด้านความรู้เชิงเทคนิค รวมทั้งยังไม่ต้องรับภาระความเสี่ยงจากการผันผวนของราคาสุกรด้วยตนเอง (ปิติพิร์ รวมเมฆ, 2557)

ต้นทุนและผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกร

1. ต้นทุนการเลี้ยงสุกรขุน จากการทบทวนวรรณกรรมสามารถสรุปได้ว่า ต้นทุนในการเลี้ยงสุกรขุน มีองค์ประกอบของค่าใช้จ่ายโครงการลงทุน 2 ส่วนคือ (1) ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเบื้องต้น (Initial Investment) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเตรียมพื้นที่การเลี้ยงการสร้างโรงเรือนอุปกรณ์และเครื่องมือทางการเกษตรที่มีอายุการใช้งานหลายปี และ (2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Operating and Maintenance Cost) เป็นค่าใช้จ่ายประจำที่เกิดขึ้นทุกปีหรือเป็นระยะ เพื่อให้การดำเนินการผลิตเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เช่น ค่าพันธุ์สุกร ค่าแรงงาน ค่าอาหาร ค่าเวชภัณฑ์ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าไฟฟ้า ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาเครื่องมืออุปกรณ์ทางการเกษตร เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายในการลงทุนและการดำเนินงาน สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ตามหลักการจัดประเภทต้นทุน คือ ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร (Raibom, Kinney, and Prather-Kinsey, 2006) โดยต้นทุนคงที่ (Fixed Cost) ได้แก่ ค่าเสื่อมราคาอาคารโรงเรือนและอุปกรณ์การเกษตรหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงที่เป็นสิ่งคงทนที่มีอายุการใช้งานนาน ซึ่งเกิดจากการลงทุนเริ่มแรก ซึ่งคิดเฉพาะค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนซื้อหรือสร้างอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงประกอบด้วย โรงเรือนเลี้ยงสุกร โรงเก็บและผสมอาหาร เครื่องผสมอาหาร เครื่องสูบน้ำและระบบการให้น้ำ เครื่องชั่งน้ำหนัก รถเข็นอาหาร ถัง อาหารและเครื่องพ่นยาฆ่าเชื้อ เป็นต้น สำหรับต้นทุนการดำเนินงานระหว่างการดำเนินการเลี้ยงสุกรขุน ประเภท ต้นทุนผันแปร (Variable Cost) ประกอบด้วย ต้นทุนค่าพันธุ์สุกร ต้นทุนค่าอาหาร ต้นทุนค่าไฟฟ้า ต้นทุนค่าแรงงาน และต้นทุนอื่น ๆ เช่น ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงค่าซ่อมแซม ค่าภาษีโรงเรือน ดอกเบี้ยจ่าย เป็นต้น โดยปกติระยะการเลี้ยงสุกรขุน 1 รอบ ใช้เวลาในการเลี้ยงโดยเฉลี่ย 5 -6 เดือน หรือเลี้ยงได้ 2 รอบใน 1 ปี ในการเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระนั้น เกษตรกรต้องรับผิดชอบต้นทุนในการเลี้ยงทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนเงินลงทุนในโรงเรือนและอุปกรณ์ และค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน เช่น ค่าพันธุ์ค่าอาหาร ค่ายาและเวชภัณฑ์ ในขณะที่การเลี้ยงแบบรับจ้างเลี้ยงนั้น เกษตรกรเป็นผู้รับผิดชอบเฉพาะการเลี้ยงเป็นหลัก โดยบริษัทเอกชนผู้ว่าจ้างมีหน้าที่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการจัดหาวัตถุดิบสำหรับการเลี้ยง และให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค (Know-How) แก่เกษตรกรทั้งในด้านการใช้ยาและเวชภัณฑ์การรักษาสุกร การกำหนดโปรแกรมการให้อาหารและการตรวจสอบมาตรฐานการเลี้ยงของเกษตรกร ส่วนเกษตรกรมีหน้าที่ปฏิบัติตามมาตรฐานการเลี้ยงสุกรของบริษัทอย่างเคร่งครัด และรับผิดชอบค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยง เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าแรงงาน อีกทั้งจะต้องบำรุงรักษาฟาร์มให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม และดูแลรักษาทรัพย์สินของบริษัทเอกชนผู้ว่าจ้าง เช่น คลังอาหารสุกร ยาและเวชภัณฑ์

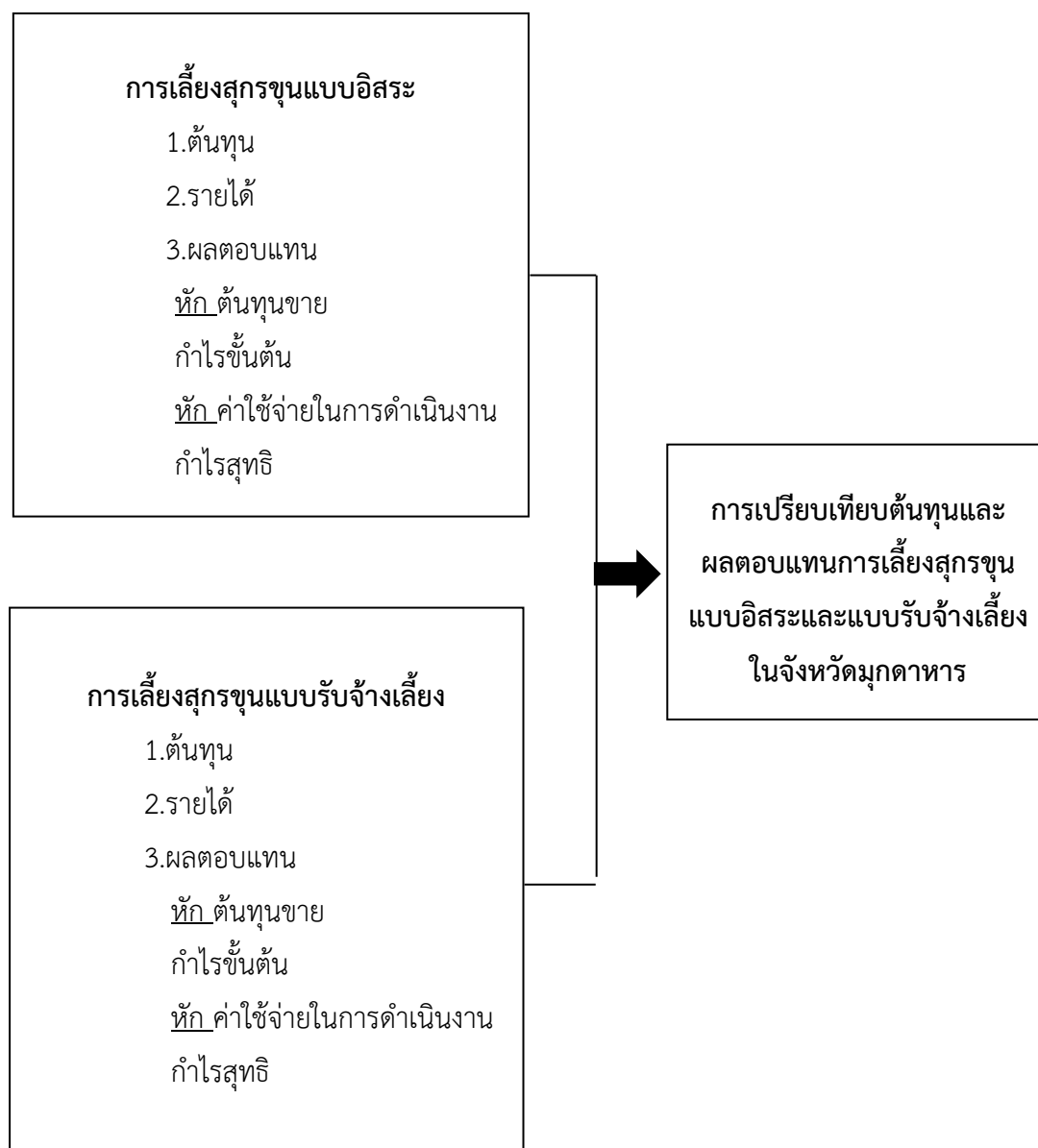
2. ผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกรขุน ผลตอบแทนที่เกษตรกรจะได้รับจากการเลี้ยงสุกรขุนขึ้นอยู่กับรูปแบบการเลี้ยง ในกรณีการเลี้ยงสุกรแบบอิสระ เกษตรกรจะได้รับรายได้จากการขายผลผลิตสุกร(น้ำหนักสุกร x ราคาขาย) อย่างไรก็ตาม เกษตรกรจะต้องรับภาระความผันผวนของราคาตลาด ในขณะที่ผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้างเลี้ยงนั้น บริษัทเอกชนผู้ว่าจ้างจะจ่ายผลตอบแทนในรูปแบบ "ค่าจ้างเลี้ยง" (น้ำหนักส่วนเพิ่ม x อัตราค่าจ้างเลี้ยง) แก่เกษตรกรทุกสิ้นรอบการเลี้ยง โดยเมื่อสุกรมีน้ำหนักถึงเกณฑ์หรือถึงกำหนดครบรอบการเลี้ยง บริษัทเอกชนผู้ว่าจ้างจะมารับสุกรเพื่อไปส่งยังโรงงานแปรรูป และประเมินผลตอบแทนการเลี้ยง โดยพิจารณาจากน้ำหนักส่วนเพิ่ม (น้ำหนักสุกรรับเข้าเปรียบเทียบกับน้ำหนักสุกรออก) เรียกว่า รายได้ จากน้ำหนักส่วนเพิ่ม โดยเกษตรกรผู้รับจ้างเลี้ยงยังได้รับรายได้จากอัตราแลกเนื้อ รายได้จากการให้ความร่วมมือและรายได้จากการเลี้ยงรอดเกินค่ามาตรฐาน (ปีตีพีร์ รวมเมฆ, 2557) นอกจากนี้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุนยังมีรายได้อื่น ๆ เช่น รายได้จากการขายมูลสุกร รายได้จากการขายกระสอบอาหาร และรายได้จากการขายสุกรตัดทิ้ง เป็นต้น

3. กำไรจากการเลี้ยงสุกร กำไรจากการเลี้ยงสุกรขุนเกิดจากการที่เกษตรกรสามารถสร้างรายได้ (Revenue) มากกว่าต้นทุน (Cost) ที่เกิดขึ้นโดยกำไรจากการเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระมาจากรายได้จากการขายผลผลิตสุกรหักด้วยต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรทั้งหมดจากการดำเนินงาน ในขณะที่กำไรจากการเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้างเลี้ยง มาจากรายได้ค่าจ้างเลี้ยงที่เกษตรกรได้รับจากบริษัทเอกชนผู้ว่าจ้างหักด้วยต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรจากการดำเนินงานทั้งหมด (ไม่รวมต้นทุนค่าพันธุ์สุกร ต้นทุนค่าอาหาร ต้นทุนค่ายาและเวชภัณฑ์) จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าเกษตรกรมีกำไรเพียงเล็กน้อยจากการเลี้ยงสุกรขุนตามระบบรับจ้างเลี้ยงและการลงทุนเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระจะให้ผลกำไรแก่เกษตรกรสูงกว่าการเลี้ยงสุกรแบบรับจ้างเลี้ยง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปาริชาติ มณีมัย และคณะ (2558) ต้นทุนผันแปรในการเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้างเลี้ยงเท่ากับ 390 บาท/ตัว ซึ่งต่ำกว่าฟาร์มแบบอิสระที่มีต้นทุนผันแปร เท่ากับ 7,084 บาท/ตัว เนื่องจากผู้ว่าจ้างจะรับภาระต้นทุนค่าพันธุ์สุกรและค่าอาหาร ในขณะที่ฟาร์มแบบรับจ้างเลี้ยงจะมีต้นทุนคงที่ เท่ากับ 97 บาท/ตัว ซึ่งสูงกว่าฟาร์มแบบอิสระที่มีต้นทุนคงที่ เท่ากับ 92 บาท/ตัว เนื่องจากมีการก่อสร้างอาคารโรงเรือนแบบปิดที่ต้องลงทุนสูง ด้านผลตอบแทน พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตสุกร ตัวละ 8,272 บาท สูงกว่าเกษตรกรแบบรับจ้างเลี้ยงที่ได้เฉพาะค่าจ้างเลี้ยงในราคาตัวละ 451 บาท และเมื่อพิจารณาผลตอบแทนของโครงการ พบว่า การเลี้ยงสุกรแบบอิสระให้ผลตอบแทนสูงกว่าแบบรับจ้างเลี้ยงทั้งในวิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิอัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุน อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน และอัตราผลตอบแทนทางบัญชี อีกทั้งมีระยะเวลาคืนทุนเร็วกว่า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยที่เลี้ยงสุกรขุนเป็นอาชีพเสริม ในจังหวัดมุกดาหารจำนวน 40 คน ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 40 ราย กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 จำนวนเกษตรกรและจำนวนสุกรขุนที่เลี้ยงในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร (เก็บข้อมูลเดือนสิงหาคม 2564 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2565)

พื้นที่	จำนวน เกษตรกรเลี้ยง สุกรขุนแบบ อิสระ (คน)	จำนวนสุกรขุน เลี้ยงแบบ อิสระ (ตัว)	จำนวนเกษตรกร เลี้ยงสุกรขุนแบบ รับจ้างเลี้ยง (คน)	จำนวนสุกรขุน เลี้ยงแบบ รับจ้างเลี้ยง (ตัว)
อำเภอเมือง	3	123	2	95
อำเภอดอนตาล	2	83	4	203
อำเภอนิคมคำสร้อย	3	142	2	109
อำเภอหว้านใหญ่	3	94	3	164
อำเภอหนองสูง	4	157	2	86
อำเภอดงหลวง	3	114	3	141
อำเภอคำชะอี	2	65	4	175
รวม	20	778	20	973

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ของการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้ในการสัมภาษณ์เกษตรกร ข้อมูลทั่วไป ต้นทุนและรายได้ในการเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยง โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ ประสบการณ์เลี้ยงสุกร ระยะเวลาที่ใช้เลี้ยงสุกรขุน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและรายได้ในการเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยง ของเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ ค่าพันธุ์สุกร ค่าอาหาร ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า ค่ายารักษาโรค ค่าโทรศัพท์ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และรายได้จากการขายสุกรขุน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุน การเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยงของเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร

คำนวณได้จาก

$$\text{รายได้จากการจำหน่ายสุกรขุน} = \text{น้ำหนัก} \times \text{ราคาขาย}$$

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไป พบว่า เกษตรกรเป็นเพศชาย ร้อยละ 80 มีอายุระหว่าง 40-50 ปี มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสุกรขุน 1 – 5 ปี ระยะเวลาที่ใช้เลี้ยงสุกรขุน 4 – 5 เดือน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและรายได้ในการเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยง ได้แก่ ค่าพันธุ์สุกร ค่าอาหาร ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า ค่ายารักษาโรค ค่าโทรศัพท์ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 2 ต้นทุนและรายได้ในการเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยง (หน่วย: บาทต่อตัว)

	ต้นทุน	แบบอิสระ	แบบรับจ้างเลี้ยง
ต้นทุนผันแปร:			
ค่าพันธุ์สุกร		1,600	-
ค่าอาหาร		4,090	-
ค่าน้ำ/ค่าไฟฟ้า		86.53	97.45
ค่ายารักษาโรค		57.25	-
ค่าโทรศัพท์		20.78	23.56
ค่าแรงงาน		209.44	167.28
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง		81.23	113.45
ต้นทุนผันแปรรวม		6,145.23	401.74
ต้นทุนคงที่:			
ค่าเสื่อมราคาโรงเรือนและอุปกรณ์		76.82	89.52
ต้นทุนคงที่รวม		76.82	89.52
	ต้นทุนรวม	6,222.05	491.26
ผลตอบแทน:			
รายได้จากการจำหน่ายสุกรขุน		7,980.19	-
รายได้ค่าจ้างเลี้ยง		-	948.54
รายได้อื่น		85.27	71.45
	รายได้รวม	8,065.46	1,019.99
กำไรสุทธิ		1,843.41	528.73

หมายเหตุ: กำหนดให้ อาคารโรงเรือน มีอายุการใช้งานเท่ากับ 20 ปี และอุปกรณ์อื่นๆมีอายุการใช้งาน 10 ปี

จากตารางที่ 2 ต้นทุนการเลี้ยงสุกรทั้ง 2 รูปแบบ พบว่า ต้นทุนรวมของการเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระต่อตัวเท่ากับ 6,222.05 บาท ประกอบด้วยต้นทุนผันแปร 6,145.23 บาท และต้นทุนคงที่ 76.82 บาท ต้นทุนรวมของการเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้างเลี้ยงต่อตัวเท่ากับ 491.26 บาท ประกอบด้วยต้นทุนผันแปร 401.74 บาท และต้นทุนคงที่ 89.52 บาท

ผลตอบแทนจากการเลี้ยงสุกรขุน พบว่า การเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระมีผลตอบแทนเป็นรายได้จากการจำหน่ายสุกรเฉลี่ยต่อตัว เท่ากับ 8,65.46 บาท (น้ำหนักสุกร X ราคาสุกรเฉลี่ย กิโลกรัมละ 75 บาท) ในขณะที่การเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้างเลี้ยงจะมีผลตอบแทนมาจากรายได้ค่าจ้างเลี้ยงเฉลี่ย กิโลกรัมละ 5 บาท รวมรายได้เฉลี่ย 1,019.99 บาทต่อตัว นอกจากนี้เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุนทั้ง 2 รูปแบบ ยังได้รับผลตอบแทนที่เป็นผลพลอยได้จากการเลี้ยงสุกร ได้แก่ ผลตอบแทนจากการขายมูลสุกรแห้ง กระสอบอาหาร และการขายสุกรคัดทิ้ง โดยสรุป การเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระจะมีกำไรสุทธิเท่ากับ 1,843.41 บาทต่อตัว คิดเป็นร้อยละ 22.85 ของรายได้รวม และการเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้างเลี้ยงมีกำไรสุทธิ เท่ากับ 528.73 บาทต่อตัว คิดเป็นร้อยละ 51.83 ของรายได้รวม

3. เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุน การเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยงของเกษตรกรในจังหวัดมุกดาหาร พบว่า การเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระจะมีกำไรสุทธิเท่ากับ 1,843.41 บาทต่อตัว คิดเป็นร้อยละ 22.85 ของรายได้รวม และการเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้างเลี้ยงมีกำไรสุทธิ เท่ากับ 528.73 บาทต่อตัว คิดเป็นร้อยละ 51.83 ของรายได้รวม โดยสรุปการเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระจะมีกำไรสุทธิตามกว่าการเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้างเลี้ยง 1,314.68 บาทต่อตัว

อภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัย เรื่อง การเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยงในจังหวัดมุกดาหาร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระจะมีกำไรสุทธิตามกว่าการเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้างเลี้ยง 1,314.68 บาทต่อตัว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปาริชาติ มณีมัย และคณะ (2558) ต้นทุนผันแปรในการเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้างเลี้ยงเท่ากับ 390 บาท/ตัว ซึ่งต่ำกว่าฟาร์มแบบอิสระที่มีต้นทุนผันแปร เท่ากับ 7,084 บาท/ตัว เนื่องจากผู้ว่าจ้างจะรับภาระต้นทุนค่าพันธุ์สุกรและค่าอาหาร ในขณะที่ฟาร์มแบบรับจ้างเลี้ยงจะมีต้นทุนคงที่ เท่ากับ 97 บาท/ตัว ซึ่งสูงกว่าฟาร์มแบบอิสระที่มีต้นทุนคงที่ เท่ากับ 92 บาท/ตัว เนื่องจากมีการก่อสร้างอาคารโรงเรือนแบบปิดที่ต้องลงทุนสูง ด้านผลตอบแทน พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตสุกร ตัวละ 8,272 บาท สูงกว่าเกษตรกรแบบรับจ้างเลี้ยงที่ได้เฉพาะค่าจ้างเลี้ยงในราคาตัวละ 451 บาท และเมื่อพิจารณาผลตอบแทนของโครงการ พบว่า การเลี้ยงสุกรแบบอิสระให้ผลตอบแทนสูงกว่าแบบรับจ้างเลี้ยงทั้งในวิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิอัตราส่วนของผลตอบแทนต่อต้นทุน อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน และอัตราผลตอบแทนทางบัญชี อีกทั้งมีระยะเวลาคืนทุนเร็วกว่า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

การศึกษาการเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยงในจังหวัดมุกดาหาร พบว่าการเลี้ยงสุกรขุนแบบอิสระได้กำไรมากกว่าการเลี้ยงสุกรขุนแบบรับจ้างเลี้ยง ดังนั้นแล้วควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้เสนอต่อ กรมปศุสัตว์จังหวัดมุกดาหาร เพื่อเป็นข้อมูลให้กับเกษตรกรที่จะตัดสินใจเลี้ยงสุกรขุนในอนาคต

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษากว้างขึ้นควรเพิ่มกลุ่มประชากรในจังหวัดใกล้เคียง และเพิ่มระยะเวลาในการเก็บข้อมูลให้มากขึ้น และควรศึกษาหาแนวทางเพื่อเป็นการลดต้นทุนในการเลี้ยงสุกรขุนด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมปศุสัตว์. (2558). อาหารที่ใช้เลี้ยงสุกรขุน
- เบญจพรรณและคณะ. (2555). ความเสี่ยงในการเกษตรระบบพันธะสัญญา ในจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูน. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปาริชาติ มณีมัย และคณะ. (2558). ต้นทุนและผลตอบแทนการเลี้ยงสุกรขุนของฟาร์มขนาดกลาง และขนาดย่อม กรณีการเลี้ยงสุกรแบบอิสระและแบบรับจ้างเลี้ยงในจังหวัดพัทลุง. วารสารจัดการสมัยใหม่ ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – มิถุนายน 2558.
- ปิติพีร์ รวมเมฆ. (2557). รูปแบบและปัจจัยแห่งความสำเร็จของ Contract Farming ในประเทศไทย: กรณีศึกษา Contract Farming สุกร. วารสารบริหารธุรกิจ. 37(141). 48-71.
- ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2564
- Raibom, C., Kinney, M., & Prather-Kinsey. (2006). *Cost Accounting Singapore: Thomson South-Western.*
- Sriboonchitta, S. & Wiboonpoongse, A. (2008). *Overview of Contract Farming in Thailand Lessons Learned Discussion Paper No Retrieved 9 October 2013.* From <http://www.fao.org/uploads/media/ADE20contract%20faming%20thailand.pdf>.
- Vernimmen, Pierre. (2005). *Corporate Finance: Theory and Practice.* Chichester: Wiley.